І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-412
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 71. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS СУБОТА, 12-го КВІТНЯ (APRIL) 1975 No. 71. VOL. LXXXII.

Олімпії Добровольській і Йосипові Гірнякові сповняється 80 років

Йосип Гірняк

Олімпія Добровольська

Ню Йорк. — Подвійний ювілей незрівняних корифеїв української сцени цього року відзначатиме українська діяспоральна громада. Це 80-річчя життя і 60-річчя самовідданої мистецької діяльности Олімпії Добровольської і Йосипа Гірняка, двох неперевершених майстрів сцени, з іменами яких „пов'язується насвітліший період українського театру, що його до вершин підніс, з їхньою активною участю, їх друг і учитель Лесь Курбас", — говориться у привітанні Президії ОУП „Слово" — за підписами почесного і дійсного голів „Слова" Григорія Костюка і Остапа Тарнавського. „Обпершись на його ідеї, вони, у вільному світі, не тільки продовжили, а й поглибили, поширили та удосконалили їх своїм досвідом і талантом" — сказано в привітанні.

Олімпія Добровольська, драматична акторка, режисер і педагог, родом з Одеси, закінчила Музичну Драматичну Школу ім. М. Лисенка в Києві. Грала в театрах Києва, Харкова, Львова та на еміграції в Німеччині, Австрії і ЗСА у провідних ролях п'єс українських і західньоевропейських драматургів. Працює до сьогодні як режисер і педагог в Українському Театральному Ансамблі та в Музичному Інституті в Ню Йорку. Вона — дружина Йосипа Гірняка.

Йосип Гірняк, видатний актор, режисер, педагог і мистецький керівник ряду українських театрів. Родом з Галичини. На сцені з 1914 року. Грав у театрах Львова, Києва, Харкова і був не в одному з них режисером. Через участь в театрі „Березіль" Леся Курбаса, з яким в'язала його спільна мистецька філософія, був заарештований і засланий на північ до м. Чіб'ю в 1933 р. Він визначний виконавець комедійно - характерних ролей з драматичним забарвленням. В 1945-54 рр. він був мистецьким керівником і актором Театру - Студії, а пізніше — Українського Театрального Ансамблю, в обох театрах виявив себе як режисер гострої думки і як представник модерного театрального мистецтва, підвалини якому на українській сцені дав Лесь Курбас.

Йосип Гірняк є автором також друкованих праць на теми театру.

Обоє артистів, подружжя О. і Й. Гірняки, постійно перебувають в центрі активного українського мистецького і взагалі громадського життя, вони загально - люблені й глибоко - шановані всією українською громадою. Тож їх спільний подвійний ювілей буде дуже помітною подією цього 1975-го року.

Українські торжества в Римі відбудуться між 10 і 20 липня

Рим. — З канцелярії Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого повідомляють, що загальна проща українців - католиків до Риму з приводу Святого Ювілейного Року відбудеться від 10 до 20-го липня ц.р.

В суботу, 12-го липня — празник св. Верховних Апостолів Петра й Павла — о год. 9-й рано буде відправлена торжественна соборна Архиєрейська Божественна Літургія при головному престолі над гробом св. Апостола Петра в базиліці св. Петра в Римі. У неділю, 13-го липня, о год. 5-7-ї по полудні в авдиторії палати папи Пія XII (вулиця Кочіліяціоне 4) — відбудеться загальний український концерт. Про день і час окремої авдієнції українських паломників у Святішого Отця буде повідомлено окремо.

На українському загальному концерті виступлять хори, ансамблі і окремі солісти, які своєчасно зголосили свою участь і подали програму. Окремих запрошень не розсилано. Відповідальним за організування загальної української прощі до Риму з приводу Святого Року є о. д-р Іван Дацько і на його адресу слід звертатись за додатковими інформаціями: Rev. Dr. Ivan Dacko, Via Boccea, 478, 00166 Roma, Italia

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВАШИНГТОН: Пластове плем'я „Перші Стежі" влаштовує від 14-28-го червня ц. р. в столиці ЗСА Вашингтоні коедукаційний табір пластунів і пластунок від 16-го року життя. Зголошення треба висилати до 30-го квітня на адресу пл. сен. Олі Масник — 8614 Гідден Гілл Лейн, Потомак, Мд. 20854.

НЮ ЙОРК: Карпатський Лещетарський Клюб влаштовує в суботу, 10-го травня ц. р. о год. 9-ій вечора в Українському Народному Домі — 140 2-га евеню Весняний Равт. Грає оркестра „Темпо" Іринея Коваля, співає Юрій Граб; дохід призначений на влаштування зимових лещетарських таборів КЛК.

ЧЕСТЕР, Па.: 352-ий Відділ Українського Народного Союзу, Б-во св. Арх. Михаїла, влаштовує в суботу, 26-го квітня ц. р. о год. 7-ій вечора в приміщенні Українського Католицького Горожанського Клюбу при 2-й та Турльов вулицях „Свячене". Після „Свяченого" танці з музикою. Грає оркестра Михайла Ковальчука. Управа запрошує на цю імпрезу довколишні Відділи УНС і всіх зацікавлених. Квитки можна замовляти в пп. Д. Панькова (494-7866) і Василя Петрика (494-9622).

ЙОНКЕРС, Н. Й.: Громадський Комітет Українських Організацій міста Йонкерсу влаштовує в п'ятницю, 18-го квітня ц. р. о год. 8-ій вечора в залі Українського Народного Дому при 301 Палісейд евеню доповідь ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра Володимира Янева, який говоритиме на тему: „Українські інституції в Західній Европі та українські осяги".

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ВИМАГАЄ 972 МІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ ДЛЯ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ, ПРОПОНУЮЧИ ЗМІЦНЕННЯ АКТИВНОСТИ І ПРОВІДНОЇ РОЛІ ЗСА НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Вашингтон. — Майже одногодинна промова президента Джералда Форда перед обома палатами Конгресу і членами дипломатичного корпусу, яку він виголосив вечором 10 квітня, була фактично досить докладним оглядом американської зовнішньої політики і зобов'язань ЗСА у різних частинах світу під сучасну пору. Вона також включала цілий ряд конкретних пропозицій, що їх повинен негайно розглянути і схвалити Конгрес. Засадничо, виступ Президента на тему „Стану у світі", був зумовлений трагічним розвитком подій у В'єтнамі, розгромом південнов'єтнамських військ і загрозою упадку південнов'єтнамської держави та повною програною урядових військ у Камбоджі, де встановлення комуністичного режиму є вже питанням майже днів. „Історія випробовує нас сьогодні, — говорив Президент. — Ми не можемо дозволити собі на нерішучість, роз'єднання чи безладдя у веденні нашої зовнішньої політики". У цих кількох словах криється провідна думка усієї промови президента Форда і мотивація таких і інших його висновків та пропозицій.

Президент Джералд Форд

Президент Форд признав на самому вступі, що ЗСА в останньому часі мали ряд невдач у зовнішній політиці, хоч у тому ж часі зробили справжній поступ на шляху до миру у світі. Оптимізм Президента спирається на тому, що, незважаючи на тимчасові, — як говорив він, — неуспіхи, „ми будуємо на тривалих основах". Говорячи про це, він мав на увазі такі елементи американської зовнішньої політики на сьогодні:

а) Надійний союз з великими західніми демократіями в Европі, Північній Америці і Японії, з якими ЗСА далі втримуватимуть близькі стосунки, додержуючися принципу консультацій у всіх справах;

б) Позитивний розвиток у стосунках з СССР з метою забезпечити „більш стабільні, хоч і далі конкуруючі відносини", а зокрема створення бази для контролі дальшого зростання атомового стратегічного зброєння;

в) Встановлення стосунків з Китайською Народною Республікою після двох декад взаємного відчуження.

На базі цих трьох засадничих елементів ЗСА змагаються за те, — говорив Президент, — щоб ліквідувати конфлікти і непогодження та стабілізувати відносини в окремих частинах світу, зокрема на Близькому Сході, у країнах Латинської Америки та в Африці.

У всіх цих американських заходах прийшло до дуже

(Закінчення на стор. 3-ій)

Представник В'єтконґу пояснює політичні цілі тимчасового уряду

Париж. — Міністер закордонних справ в тимчасовому так званому революційному уряді Південного В'єтнаму (В'єтконґ) пані Нгуєн Ті Вінґ зайняла становище до розвитку подій у Південному В'єтнамі заявляючи, що В'єтконґ намагається осягнути свої цілі в першу чергу при допомозі масової пропаґанди, а „вжиття військової сили повністю залежить від наших політичних опонентів". Довше інтерв'ю з Нгуєн Ті Вінґ перевів пресовий кореспондент французького щоденника „Ле Монд" в Танзанії, яке відбулось після пресової конференції й індивідуальних зустрічей пані Вінґ з окремими закордонними журналістами. Представниця В'єтконґу окреслила теперішню ситуацію в Південному В'єтнамі як „неповоротню"; повторила вимоги В'єткону про резиґнацію теперішнього президента Нгуєна Ван Тію, як передумову до переговорів з урядом Південного В'єтнаму і заявила, що „немає виглядів на полагодження справи при допомозі війська — залишився тільки дипломатичний шлях".

СПЕЦІЯЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

Цими днями всі читачі „Свободи" одержать додатково 8-сторінкове англомовне спеціяльне видання „Свободи", ч. 70 і датоване: понеділок, 14-го квітня. Надруковані в цьому виданні майже виключно документальні матеріяли про цьогорічне святкування 22-го січня як Дня Української Незалежности. Крім коментарних вияснень президента і екзекутивного віцепрезидента УККА проф. д-ра Лева Добрянського і Йосипа Лисогора та внесеної в Конгресі резолюції сенатора Ричарда С. Швайкера, в цьому надзвичайному виданні „Свободи" надруковано повний текст Четвертого Універсалу в англійському перекладі та частину дещо поменшених фотостатичних копій багатьох проклямацій Дня Української Незалежности губернаторами стейтів і посадниками міст, як і деякі світлини із врочистого підпису чи проголошення цих проклямацій. Це спеціяльне видання „Свободи", надруковане спільним коштом Українського Конгресового Комітету Америки, Українського Народного Союзу і Союзу Українців Католиків „Провидіння", має документальну вартість та надруковане в надії, що може причинитися до схвалення в Конгресі запропонованої сенатором Швайкером та рядом інших законодавців резолюції, яка прохала б і уповноважнювала б Президента ЗСА кожного року проголошувати день 22 січня Днем Української Незалежности. Читачі можуть у цьому багато допомогти, як використають це надзвичайне видання „Свободи" для заохоти своїх законодавців, щоб вони голосували в Конгресі в користь згаданої резолюції.

ЧУЖИМ КОШТОМ І ЧУЖИМИ РУКАМИ РОЗБУДОВУЮТЬ СОВЄТСЬКУ ІМПЕРІЮ

Москва. — Совєтське центральне пресове агентство ТАСС опублікувало інформацію „Для Совєтського Союзу", в якій говориться про те, що одержує совєтсько-російська імперія з інших країн. У повідомленні відзначується, як подають „Сільські вісті" з 5 квітня, що „колективи багатьох великих підприємств братніх країн (тобто совєтських сателітів) успішно працюють над виконанням експортних замовлень для СССР. З цих країн, а також з країн капіталістичного світу надходить найрізноманітніша продукція".

Газета подає за ТАСС, що „у Совєтський Союз чехословацькі вагонобудівники відправлять до кінця нинішнього року 350 великовантажних товарних вагонів, призначених для перевезення залізної руди, кам'яного вугілля та іншої промислової сировини". Не відстає у постачанні СССР Болгарія. „На суднобудівному заводі ім. Стояна Павлова у Варні спущено на воду танкер, збудований болгарськими корабелами для Совєтського Союзу". З Югославії „понад 300 тисяч пар чоловічого і жіночого взуття відправить цього року іноземним замовникам взуттєва фабрика „Коштана" з юґославського міста Вране. Основні адреси закордонних поставок — Совєтський Союз . . ." Знову ж „австрійська верф виконала совєтське замовлення на будівництво 4 суден", а на Дунай „вийшло на ходові випробування судно „Илья Репин", збудоване на австрійському верфі в Корнейбурзі".

Очевидно, ці дані дуже фраґментарні і в них нічого по суті злого немає, але вони ілюструють розмах совєтських замовлень, совєтської торгівлі і водночас совєтської залежности від закордонних достав. Повні дані про совєтську зовнішню торгівлю — зберігаються в таємниці, а відомо є тільки дещо про торговельні обороти. За найновішими інформаціями, вперше совєтська зовнішня торгівля в 1974 році виявила активний баланс в користь СССР, на що вплинув продаж нафти, в першій мірі таки сателітним країнам, по значно підвищених цінах, продаж золота і деяких інших товарів. Американські чинники обчисляють, що позитивний совєтський торговельний баланс повинен би досягнути може й одного мільярда долярів. В 1973 році совєтський зовнішньоторговельний баланс був дефіцитний на суму 1,7 мільярда долярів. СССР плянує збільшити закупки потрібних товарів на яких 30 відсотків, враховуючи догідну для СССР ціну на золото і нафту та газ. Це, у свою чергу, значно допоможе зміцнити матеріяльно - технічну силу СССР.

Протестуватимуть проти засуду Анатолія Марченка

Ню Йорк. — Комітет Прав Людини інформує про влаштування 11 квітня біля будинку совєтського консуляту в Ню Йорку, 67 вул. між Лексінґтон і Третя евенями, протестного пікетування у зв'язку з недавнім засудом відомого дисидента Анатолія Марченка на чотири роки заслання. У демонстрації заповіли свою участь дисидентський лідер Павло Літвінов, діяч на відтинку прав людини Баярд Рустін, голова профспілки учителів Алберт Шанкер, критик Клайв Барнс, драматург Падді Чаєвський, есеїст Мідж Дектер та Елеонора Голмес Нортон — комішенер прав людини міста Ню Йорку. Початок демонстрації, в часі якої буде влаштована ще пресова конференція, — год. 11 перед полуднем.

Делеґація УЦР з Арґентини відвідала українські скупчення в Параґваї

Буенос Айрес (М. Д.) — Українська Центральна Репрезентація в Арґентині продовжує акцію для урухомлення постійних зв'язків з українськими скупченнями сусідніх держав, як Чіле, Уруґвай, Параґвай та Бразилія. Після успішної поїздки до Чіле, Президія УЦР нав'язала контакт з амбасадором Параґваю в Буенос Айресі д-ром Фостером, на пропозицію якого голова УЦР Василь Косюк, враз із головою Кооперативи „Фортуна" відвідали українську громаду в Енкарнасіоні та приймали участь в обходах з нагоди 360-ліття заснування міста Енкарнасіон, столиці параґвайської провінції Ітапуа, що сусідує із провінцією Місіонес, колискою українського поселення в Арґентині.

Приїзд делеґації з Арґентини зустріли на летовищі в Посадас представники „Просвіти" і Комітету Побудови Пам'ятника Шевченкові, а опісля згадана делеґація була прийнята на авдієнції в губернатора та посадника міста д-ра Хосе А. Кабажеро, як рівнож відвідала місцеву радіовисильню, передаючи відповідні привіти по-еспанськи й по-українськи для урядових чинників та для українських громад. Окремо згадана делеґація відвідала парохії обох наших віровизнань і централю „Просвіти", яка будує тепер новий і величавий Народний Дім, та інші наші громади в околицях Енкарнасіону.

Делеґація 25 березня взяла участь у відкритті „Пам'ятника Зброї", що його відкрив президент генерал Штроснер в середині парку, де буде здвигнений пам'ятник Шевченкові, будова якого продовжується.

Загально поїздка делеґації УЦР принесе співпрацю та належне затіснення зв'язків серед наших поселень. При цьому слід відмітити, що українська спільнота в Параґваї на протязі останніх років починає економічно скріплюватися та розбудовувати своє релігійно-громадське життя, але серед них відчувається брак культурно-освітніх діячів, учителів та виховників молоді, і в тому відношенні українці Параґваю потребують підтримки інших українських громад.

МОЛОДІ НАУКОВЦІ ВІДБУЛИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ КОНФЕРЕНЦІЮ, ПРИСВЯЧЕНУ ЛЕОНІДОВІ ПЛЮЩЕВІ

Филядельфія (А. Д. С.). — Филядельфійський Відділ Т-ва Українських Інженерів Америки, спільно з місцевими Відділами Наукового Т-ва ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук та Українського Лікарського Товариства, влаштував Конференцію Молодих Науковців, присвячену Леонідові Плющеві. Відбулась вона дня 23-го березня ц. р. в Ля Саль Коледжі у Филядельфії.

Доповідачами були молоді науковці у віці 22-27 років, які в останніх роках одержали докторати із своїх ділянок студій.

Конференцію відкрив голова ТУІА інж. М. Білас. Привітавши гостей, він підкреслив необхідність співпраці Академічних Товариств та передав ведення дальшої програми референтові Наукової Конференції д-рові Олексі Біланюкові. Д-р Біланюк представляв кожного із доповідачів, підчеркуючи, що хоч вони вже виховані поза межами України, але опанували українську термінологію, щоб могти виголосити свої реферати в рідній мові.

Д-р Андрій Зварун, біохемік, одержав докторат з Кентакського Університету в 1970 році та працює тепер у фірмі Бец - Ляборaторії в Тревоз, Па. Його доповідь: „Перевірка відсутноси бактерій у шпитальній крові" відносилася до системи Бактек, яка автоматизує відкриття мікроорганізмів у зразках крови за допомогою помірів радіоактивности. Зразок крови в пробівці піддається інкубації рідинною культурою, в якій знаходиться радіоактивний вуглець - чотирнадцять. Якщо в зразку крови знаходяться мікроорганізми, тоді відбувається метаболізація рідинної культури, у висліді якої відділюється радіоактивний вуглець двооксид. Поміри його радіоактивности вказують на відсутність чи присутність мікроорганізмів, відповідно до ступня цієї радіоактивности. Цілий цей процес перевірки крови є автоматизований.

Мікробіолог д-р Мирон Міхайлонка одержав докторат на Сиракюзькому Університеті 1974 року і тепер працює на Темпл Університеті у Филядельфії. У своїй доповіді: „Шкливо зубів і бактерії" говорив він про стрептококус мутанс, якого в усній ямі не може знищити пеніцилина. Досліди вказують, що принаймні частина клітин шклива зубів, яка синтезується клітинами стрептококуса мутанса складається із проміжної субстанції шклива.

Астрофізик д-р Теодор Костюк одержав докторат із експериментальної фізики твердих тіл на Сиракюзькому університеті 1973 року. Тепер він працює в НАСА (Ґоддарт центрі міжпросторних полетів. Д-р Костюк доповідав про „Органічні молекули в міжзоряних просторах", які можна виявити при допомозі двох метод інфра — червоної спектроскопії. Одна метода, т. зв. „гетеродинна спектроскопія", полягає на змішуванні двох інфра - червоних хвиль різної частоти та виявлені різниці цих частот. Другий спосіб, т. зв. „сумаричне перетворення", вживає змішування інфрачервоних та світлових хвиль і виявлення суми їхніх частот дрогань. Обі ці методи уможливлюють зібрати інформації про міжпросторні тіла та виявити органічні молекули. Спостерігання ведуться із землі та штучних сателітів.

Після третьої доповіді відбулась ширша дискусія, в якій присутні брали живу участь.

Пані Звінка Швед прочитала заклик Комітету Оборони Мороза висилати листи і телеграми в справі Леоніда Плюща.

Після перерви, другу частину Конференції відкрив д-р Роман Максимович, з рамени місцевого Відділу НТШ.

Імунолог д-р Омелян Лукасевич здобув докторат із біологічних наук в Брин Мор Коледжі в 1972 році та працює на відділі мікробіології в Медичній Школі Мічіґенського Університету в Ен Арбор. Його доповідь: „Нові осяги імунології". Загально прийнято, що людська імунітетна система складається із двох головних груп: клітинної та гумморальної. Лімфоцити, т. зв. „Т" клітини постають під впливом щировидної залози і витворюють клітинний імунітет, який переноситься із одної особи на другу за допомогою клітин та поборює грибкові і вірусові інфекції, як теж започатковує відкинення наростів (туморів) та чужої тканини, як, наприклад, перещеплення органів. Інші лімфоцити, „Б" клітини розвиваються під впливом бурси Фабриція або його еквіваленту і перетворюються в плязматичні клітини. Вони витворюють гумморальний імунітет, що переноситься кров'яною плязмою та діє проти бактерійних інфекцій та вірусових повторних інфекцій.

Останню доповідь виголосила антрополог д-р Глорія

(Закінчення на стор. 3-ій)

СИҐ МІКЕЛСОН ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА „РАДІО СВОБОДА" І „РАДІО ВІЛЬНА ЕВРОПА"

Вашинґтон. — Сиґ Мікелсон, голова департаменту журналістики в Нортвестерн університеті, був призначений на президента „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа", згідно з інформаціями „Ню Йорк Таймсу" із п'ятниці, 11 квітня.

Призначення одного президента для цих двох радіовисилень — пише „Ню Йорк Таймс" — є наступним кроком у консолідації діяльности цих двох радіо станцій. Сиґ Мікелсон перебирає пости Вілліяма П. Диркі („Радіо Вільна Европа") та Говленда Г. Сарджента („Радіо Свобода"). На цей пост Мікелсон був призначений Радою для Міжнародних Передач, яка наглядає над діяльністю цих двох радіовисилень від 1971-го року, тобто від часу, коли вони були усунені з-під нагляду Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей) — інформує „Ню Йорк Таймс".

Остаточна відповідальність за теперішню діяльність цих радіостанцій лежить в руках Конгресу. Думають, що Сиґ Мікелсон, який раніше був президентом „Колюмбія Бродкестінґ Нюз", переведе реорганізацію згаданих двох радіовисилень, що може довести до наступного зменшення персоналу, а саме, із теперішних 2,000 працівників до 1,000. Як відомо, „Радіо Свобода" надає передачі до Совєтського Союзу в кільканадцятьох мовах, включно з українською, а „Радіо Вільна Европа" — до комуністичних країн Східної Европи, сателітів Москви. Свої передачі вони розпочали на початку 1950-их років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Професор, громадянин, людина

Серед багатьох могил державних мужів, полководців, мистців, науковців, професіоналістів та більше чи менше відомих і заслужених громадян в Українському Пантеоні в Бавнд Бруку в Америці виросте сьогодні ще одна могила, в якій спочине прах ще кілька днів тому живого та, здавалося, здорового й енергійного професора д-ра Василя Стецюка.

Світлої пам'яти проф. д-р Василь Стецюк був не тільки великим знавцем, дослідником і учителем клясичних мов і культур, від багатьох років керівником факультету клясичної філології в університеті Сітон Голл, але й його самого можна вважати за клясичного професора й клясичну людину в найкращому і найвищому розумінні того поняття. Цей справді клясичний професор і науковець жив книгами і для книг, не тільки для свого власного знання і присмности, але головно для розвитку науки і тих, що бажають з неї користати. Мабуть не було випадку, щоб професор Стецюк радою і порадою та знанням і джерельними матеріялами не допоміг однаково студентові, як і заавансованому науковцеві, як вони до нього зверталися. Це далеко не обмежувалося до клясичної філології, що була вужчою спеціяльністю професора Стецюка, але й з кожної іншої ділянки гуманістичних наук, зокрема українознавства, що були не меншою його спеціяльністю. Тисячі й тисячі студентів, яких професор Стецюк навчав, та сотні професорів, з якими він співпрацював спершу в середніх школах Львова й опісля у Львівському, а дальше в Українському Вільному і, вкінці, в Сітонголлському університетах могли б про це найкраще посвідчити.

Свою клясичність, яка відзначалася також точністю, педантністю, безкомпромісовістю та подібними прикметами, д-р Василь Стецюк, цей клясичний професор, проявляв і вона характеризувала також його багатогранну активність в громадських і, головно, академічних товариствах, зокрема в Науковому Товаристві ім. Шевченка. Завжди, і зокрема в сьогоднішніх часах своєрідного ліберального розтерзання в усіх ділянках і проявах життя, клясичність професора Стецюка як науковця, педагога і людини, має вітальну вартість і значення. Тим болючіше відчувається його ненадійна смерть, яка перервала його дальшу працю, бо його ролю в нашому розвитку цілком певно продовжуватиме його велика наукова й педагогічна спадщина, яка назавжди закріпить і пам'ять про нього.

Діягноза без рецепти

Стаття відомого автора і знавця совєтської дійсности Роберта Конквеста у квітневому числі „Форейн Афферс" з пляном дати відповідь на питання про те, чи постане „нова Росія", а з нею і „новий світ", кидає чимало світла не тільки на ситуацію в СССР, а й на розуміння цієї ситуації на Заході і на роблені висновки.

Немає сумніву, що Роберт Конквест належить до кола тих західніх совєтологів, які розуміють справжню природу і суть совєтської системи і правильно оцінюють мотивацію такої чи іншої внутрішньої і зовнішньої совєтської політики. В першій мірі він прекрасно розуміє, що за заслоною „совєтськости" скривається найчистішої води російнізм і що фактично совєтська політика на сучасному етапі є тільки продовжуванням традиційної російської великодержавної імперіялістичної політики.

Р. Конквест звертає увагу на „інновації", що їх увів у російську політику совєтський режим, підкреслюючи одночасно, що на сьогодні маємо справу з російським „совєтського стилю універсалізмом", який створює загрозу для цілого світу. Даючи таку оцінку ситуації, Р. Конквест стверджує, що совєтський режим за час свого існування за Леніна і Сталіна розвинув систему терору і контролі, з допомогою яких може тотально домінувати над ситуацією в СССР і не допустити до упадку створеної імперії. Він згоджується з думкою, що „сьогодні є політичні, національні, інтелектуальні й економічні сили в СССР, які, коли б не було оцієї машини, що може їх втримувати під контролею, є здібні знищити (СССР) чи тотально змінити політичний лад". Все таки, враховуючи наявність „машини терору", Р. Конквест уважає, що без цілковитого захитання московського керівництва на „самій горі" немислимі будь-які зміни в СССР.

З цих міркувань він пропонує західню політику, яка переконала б совєтський провід, що він не має виглядів на перемогу у світовому маштабі, а це у свою чергу мало б забезпечити своєрідну „стабілізацію" відносин і зумовило б резигнацію Москви з плянів гегемонії у світі. Для Заходу це принесло б бажаний тривалий мир і ліквідувало б „російську небезпеку", звузивши російську проблему до кордонів російської імперії.

Іншими словами, йдеться про те, щоб переконати Москву, що в її інтересі є задовольнитися вже здобутим і не бажати нічого більшого. Р. Конквест у своїх висновках прийняв фактично думки і пропозиції всіх тих західніх політиків, що їх він критикує за брак розуміння „природи російського імперіялізму" чи „універсалізму". Коротко, він не зважився зробити логічних висновків з власної аналізи і поставити „крапку над і", коли йдеться про справді реальні передумови побудови у світі тривалого миру та звільнення його від російської небезпеки. Поставив правильну діягнозу, але не спромігся на правильну рецепту.

Торговельний балянс Совєтського Союзу із Заходом виказав надвишку

Вашингтон. — Згідно з інформаціями Центральної Розвідчої Агенції, минулорічний міжнародний торговельний балянс Совєтського Союзу із країнами Заходу виказав надвишку, яка виносила до одного більйона долярів. Протягом минулих кільканадцятьох років цей совєтський торговельний балянс завжди виявляв дефіцити. Ситуація змінилася в 1974-му році з уваги на вищі ціни на нафту, золото та інші совєтські експорти. Сі-Ай-Ей твердить, що Совєтський Союз матиме надвишки в міжнародному торговельному балянсі принаймні протягом наступних 5-6 років. Це означає, що СССР могтиме закуповувати більшу кількість продуктів за кордоном і не бути надто залежним від одержання кредитів від держав Заходу. Коментатори вказують, що зміна ситуації може дуже послабити значення закону, яким Конґрес ЗСА минулого року обмежив суму кредитів, які Експортно-Імпортний Банк може надавати для СССР.

НЕ СМІЄМО ТОГО ЗАБУТИ

(В. Л.). — Існують певні події в житті одиниці чи народів, що з часом призабуваються, згідно засаді, що час гоїть рани. Воно так може бути, коли навіть і боляче пережили ми якусь подію, якщо це, що сталося, хоч яке прикре, є вислідом природного закону, як от приміром, смерть в родині, чи яке інше нещастя не злонамірене. Одначе, цілком інакше мається справа, коли злочину доконано злобно і пляново і то в насвятішому секторі життя людини, коли їй заперечується Богом дане право свобідно визнавати свою релігію, чи в національній площині — жити вільним життям у своїй власній державі.

Таким саме злочином, якого ніколи не сміємо забути, був злочин перше потоптання прав українського народу на своє вільне життя у своїй власній державі, а другий злочин — знищення свобідного релігійного життя народу, чи то була жорстока ліквідація Української Православної Церкви на чолі з Митрополитом Василем Липківським, чи в 1945 році так само злочинне знищення Української Католицької Церкви.

За всі ці злочини перед історією є відповідальний московський імперіялізм, носієм якого був колись московський царат, а від 1917 року — московський большевизм. Нічого в наставленні до нашого народу не змінилось серед москалів, що прибрали собі ім'я росіян. Так само у відношенні до нашої Церкви поступали: Петро І, Катерина ІІ, Микола І, Александр ІІ, Микола ІІ. З упадком царату нічого не змінилося, навпаки, прийшли тільки нові, рафінованіші і жорстокіші методи Леніна, Сталіна, Хрущова і Брежнева.

В якійсь патологічній жорстокій ненависті до всього, що людське, християнське, москалі винищували наш нарід впродовж століть. Петро Перший будував на кістках українських козаків в невських болотах нове місто — Петербург - Ленінград, Катерина ІІ в жорстокий спосіб наказала зруйнувати Січ (1775), отой останній клаптик української землі, що звався „Вольностями Війська Запорізького", де свобідно, без чужого утиску, можна було жити. Але де тільки були якісь найменші познаки вільного, чи з погляду національного самостійного життя, там вже московська люта рука йшла його нищити.

Точно сто років пізніше після зруйнування Січі Москва на Холмщині ліквідувала останні залишки уніятської Церкви, що релігійно відділювала українців від москалів, а обрядово від поляків. Бо, як слушно пише Валентин Мороз в „Хроніці Опору": „Росія на забраних у Польщі українських землях незабаром зробить православ'я знаряддям русифікації". На іншому місці того самого есею героїчний Мороз пише: „У деяких селах Холмщини українці розмовляли по польськи. І залишились українцями — доки мали українську віру і церкву". (ст. 213).

По тій лінії нищення всього, що має український характер, поступають і большевики - москалі. З поновною окупацією (а не „визволенням" чи „возз'єднанням") в році 1944, зараз же у квітні 1945 року на наказ Москви була виарештована в одній годині вся ієрархія Української Католицької Церкви (тоді ще звана Греко - Католицькою) на чолі з Митрополитом Кир Иосифом Сліпим. Це сталось вночі з 10 на 11 квітня 1945 року. Отже той ганебний злочин доконала Москва тридцять років тому.

Вслід за арештами єпископів, — які померли майже всі як не мученичою смертю, то смертю ісповідників, — пішли арешти священиків, світських, монахів і монахинь та незчислиме число вірних, які ще й нині караються по сибірських тайгах чи концентраційних таборах неісходимого Сибіру.

Господньою силою урятувався наш Первоієрарх Блаженніший Кир Иосиф, щоб дати свідоцтво про мученичий шлях нашої рідної Церкви. Своїми виступами при нагоді Вселенського Собору, чи при нагоді виступів на Папських Синодах, наш Первоієрарх стукає до голосу сумління нинішнього людства про допомогу і заступництво перед новими хвилями переслідувань за те, що священик відправить Службу Божу, чи родичі навчать Правд Божих дітей своїх.

Та, на жаль, тих, що хотіли б заступитись за правду, чомусь не видно. Немає в живих великого Папи Пія XII, який мужньо двома енцикліками став в обороні покривджених духових дітей своєї Церкви, яких ворог Христа збиває так, як Ірод вбивав невинних дітей.

Переживає наша Церква, а з нею цілий нарід, важкі часи, але не безнадійні. Ми пройшли великий шлях Голготи. Часом, як слушно пише Євген Сверстюк: „Наші поразки кожен раз здавалися остаточними — нас вирубували на пні, забуваючи в кривавому п'яному азарті, що в глибинах недосяжне коріння, а в нашій землі — проростає кинуте в бою зерно".

Оте недосяжне коріння — це вже нині мільйони наших молодих талановитих людей, які свідомі тих нелюдських кривд, що їх наносить московський шовінізм вже сотнями років нашому народові, винищуючи його фізично штучними голодами, засланнями, руйнуючи його культурні надбання (знищення святого Михайлівського Собору, спалення архівів, нищення тисяч храмів Божих), що є не тільки релігійними святощами, але і пам'ятками нашої культури.

Вони ще завзялися знищити в людині все, що є найсвятіше — його віру, вириваючи йому з молодих сердець віру в Бога Творця. На щастя „і неситий не вноре на дні моря поля". Віри в Бога Творця — ще нікому не вдалось і не вдасться вирвати, хоча можна начинити великої шкоди. Постійні арешти за віру, постійна боротьба з Богом (якого в большевицькій ідеології нема) — це найкращий доказ, що віри в Бога, яка є природно вродженою, — знищити не можна.

Але ми не сміємо забути, що кривда, яку нанесено нашому народові тим нелюдським злочином — намаганням відібрати йому все, що найсвятіше: віру в Бога та любов до Батьківщини, — все ще не направлена. І хто нині має за нами упімнутись, як не в першу чергу ми самі. Але до того треба об'єднання всіх нас довкола свого проводу.

В церковній площині наша вся Ієрархія під проводом свого Первоієрарха Блаженнішого Кир Иосифа повинна мати підтримку всього нашого духовенства та всіх мирян, розкинених фізично по всіх континентах світу, але об'єднаних духово в один моноліт. Наш народ нетерпляче чекає на той об'єднаний духовий Провід. Тоді інакше і до нас і наших справ поставляться там, де чомусь запанувала нерішучість. Та й політичний наш сектор вже повинен раз назавжди зрозуміти, що добро Батьківщини вимагає залишити раз на все нікому непотрібні партійні ривалізації, а створити один всенаціональний Провід, який всі свої зусилля спрямував би на визволення Батьківщини із червоного московського ярма.

Якщо в нас знайдеться стільки ідейности, щоб залишити свої особисті амбіції чи партійні порахунки, то наша здорова українська людина готова здобутись на найбільшу матеріяльну жертву, щоб підперти всі шляхетні задуми і пляни нашого духовного і національного Проводу, щоб тільки осягнути найвищу ціль: в релігійній площині завершення нашої Церкви своїм рідним Патріярхатом, а нарід звільнити від чужого.

Оце священне завдання повинне нам всім стояти перед нашими очима, не тільки згадуючи трагічні дати нищення нас релігійно і національно, але перш за все, витягаючи з тих трагічних подій конкретні висновки і постанови. Ми не сміємо того забути.

Історія має свої закони й ніхто не може уникнути її справедливого вироку раніше чи пізніше. Про це полишив нам немов заповіт автор славної „Історії Русів", який вложив в уста Полуботка, замученого Петром І, оці пропам'ятні слова: „коли за всяку кров, пролиту на землі, впімнеться її рід, то яка помста буде за кров українського народу, пролиту від крови гетьмана Наливайка до сьогодні, пролиту великими потоками, тільки за те, що він шукав волі й кращого життя на своїй власній землі й думав думками вродженими всій людськості".

АКТОР

Иосипові ГІРНЯКОВІ й
Олімпії ДОБРОВОЛЬСЬКІЙ
у їхнє славне вісімдесятиріччя

Не штука підмальованим актором
нести із сцени вивчені слова —
та штукою акторові бува
життя пройти неоплямлене докором.

Весь світ — театр, де ти стоїш між хором,
що криком реквієм тобі співа:
не маєш тексту, не горять світла,
і заля — мур, що станув горним бором.

І лиш в тобі — у людській глибині
блистить, мов світич, вибрана ідея,
яка вела тебе крізь темні дні

шляхами, що темніші ніж тюрма,
як ти поніс безсмертний гімн Орфея
тій Музі, що незмінна та одна.

Остап Тарнавський

М. Л-ий

ОДНА СИБІР НЕІСХОДИМА...

Міланський тижневик „Ль' Европео" приніс цікаву статтю свого кореспондента Ґвідо Джероси про Сибір. Подаємо в скороченні.

Сибір тричі більший своєю територією ніж Західня Европа, а такий багатий природними скарбами, що це можна б назвати „геологічним скандалом".

СССР має майже половину запасів природного газу всієї землі, головно на Сибірі. Дві третини фосільного топлива є теж на Сибірі. Так само 70 відс. резерв нікелю, оливи, цинку, хрому, бокситу (алюмінійової руди), міді, алюмінію, вольфраму, азбесту, платини й діямантів.

Сибір є теж головним джерелом срібла, золота, залізної руди, кольорових і рідкісних мінералів. Потенціяльна площа землі для досліджень нафти (яку відкрили там 1962-го року) займає 6 мільйонів миль (ЗСА — усього 2,5 міл.).

Джероса каже, що совєтські академіки і політичні провідники багато разів запевняли його, що метою СССР впродовж найближчих кількох років буде не завоювання надземних просторів, лише завоювання і заселення Сибіру.

Совєти дивляться на Сибір, мовляв, як на свій супер - Тексас (велетенський простір, в нім 50 відс. світових резервів вугілля, 40 відс. кольорових мінералів, 33 відс. світового лісу. Ті скарби могли б вчинити СССР найбагатшою державою у світі в 21-му сторіччі).

Та, не дивлячись на ці скарби, совєтські провідники дуже вагалися, чи братися їм за цю сибірську „авантуру". Довгі роки йшла боротьба між прихильниками досліджування і використовування сибірської нафти та прихильниками розвитку західньої території СССР. Врешті-решт в січні 1970-го року економічні пляновики рішилися на Сибір. Вони впевняють, що в 1980-му році Західній Сибір буде продукувати 35 відс. природного газу і 60 відс. оливи.

Одначе, добитися того не так то легко. Робочої сили не вистачає. Заселювати цю країну дуже тяжко. Кошти провести це діло астрономічні. Життя в арктичних областях страшно жорстоке, що малощо не всі відпекуються працювати там, хоч платня набагато вища ніж будь-де в СССР.

З тих небагатьох, що відважились на працю в Сибірі, багато нездужають на сильне пригноблення, яке доктори називають „арктичний неврит". Оборонці розбудови Сибіру впевняли, що населення Сибіру з теперішніх 25 мільйонів зросте до 60 мільйонів в 2000-му році. Тепер же сумніваються, чи це число дійде до 30 мільйонів. Із кожних 17.000 „новосибіряків", які прибувають до околиць Іркутська кожного року, 10.000 утікає.

Робітники в цих сибірських околицях, це певно єдині люди в СССР, які не мають клопотів з грішми. Старші робітники, чи пак „бригадири", що працюють при добуванні нафти, заробляють місячно багато. Їздять малими автами, які можуть купувати за спеціяльну ціну (Фіят „124" коштує коло 7.500 дол.), платять менш-більш 23 дол. за трикімнатне мешкання. Мають 6-тижневі вакації влітку — це заплата за невдячну, самотню, виснажливу роботу, і можуть мріяти, що на 55-му році життя, як емерити, будуть вигріватися на пляжах Чорного моря, а жінки на 50-му році...

Дуже мало розваги мають робітники, щоб, проте, забути, що живуть у тих безконечних ночах. Від 1967-го року сателітом передають із Москви телевізійні програми.

Одну четвертину всього капіталу, призначеного на розбудову, проковтують самі роботи і проведення нафтопроводів, доріг, залізниць і будови міст. Це простір на 6 мільйонів квадратових миль. Кошти розбудови Сибіру за цю п'ятирічку обраховані на 100 більйонів, а на нас-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Концерт і народна драма

В домі моїх добрих сусідів та земляків з Бібрецького повіту, панства Татухів, відбулося обговорення двох небуденних культурних подій сезону: концерту Ренати Бабак в Карнеґі Голл і прем'єри народної драми „Ой, не ходи, Грицю", в постанові Студії Мистецького Слова під керівництвом Лідії Крушельницької.

— Мусить мати добре серце та скитальська співачка, що недавно приїхала з Краю, — сказав пан Татух, знявши з носа окуляри. — Ще сама не має сталої роботи, ні грошей в банку, а вже колядує на Гарвардську катедру.

— Ех, небелиці горогиш, — махнула рукою пані Татушиха. — Яка там коляда у Великий Піст?..

— Коляда, чи гагілка, все одно ввесь профіт з концерту йде на добродійну ціль. Се правда, що пан Гуглевич казали їй виплатити з громадської каси тисячку талярів, щоб було чим першу біду обігнати: купити сукенчину, фіндичину та інші лашки...

— Ой, Боженьку мій! — зідхнула дорога землячка, — колись, пригадую, за небіжчика Трумана, як приїжджали з таборів перші скитальці, то ми їм втикали в руку по п'ятці, чи десятці... А нині, подивись, вже по тисячці на особу!

— Велл, — сказав пан Татух, — колись п'ятка, чи десятка, се були гроші, а нині — що?.. Ну, вже вона якось ці гроші відробить, чи відспіває. Але й треба дати кредит пані Крушельницькій та її тіятрові: як забіжалася три роки тому, що поставить в Ню Йорку представлення „Ой, не ходи, Грицю", — так і дотримала слова: показала, що має характер!

— Я вже цікава на того Гриця, — промовила дорога землячка і зиркнула в дзеркало. — Кажуть, що він не тільки в опері басом співає, але й сам, з лиця, дуже файно виглядає... А коли вродилася йому донечка, то він сам колисочку їй виструґав з тисового дерева! Де ти нині побачиш такого другого тата?

— Велл, — сказав пан Татух, — ти, небого, глянь на Гриця, а я кину одним оком на Марусю, як буде свого бойфренда на той світ виправляти... Цікаве, чого вона дасть йому напитися: трутизни, чи якого наркотику?

— А я чула в „Сурмі", — добавила дорога землячка, — що та Маруся насправді називається Наталка, і недавно ходила до садочку, до школи святого Юра... А нині на Бродвею штуки показує!

— Так, так: світ на місці не стоїть, а поступає вперед, — похитав головою пан Татух і на цьому слові закінчив дискусію.

Ікер

Василь Плющ

СПІЛКА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

(До 50-ліття заснування СВУ-СУМ та 45-ліття процесу над ними).

(5)

Вже навесні 1929 р. відбуваються масові арешти по всій Україні. Впродовж 1929 року ведеться слідство у справі СВУ-СУМ-у, при чому цій справі надається такого великого значення, що крім звичайних та надзвичайних слідчих ҐПУ Вебера, Брука, Грозного, Леопольда та ін., у слідстві беруть участь видатні діячі КП(б)У, як М. Скрипник, А. Хвиля, П. Любченко, В. Балицький, П. Михайлик та інші[17]).

Від 9 березня до 19 квітня 1930 р. Найвищий Суд УССР розглядав справу 45 членів СВУ у великій залі Державної Опери в Харкові. Совєтська влада та комуністична партія вжила всіх заходів, щоб використати цей процес для розгрому національного руху в Україні. Залю суду переповнювали представники комуністичних осередків, спеціяльно підібрані „активісти" заводів та установ, хід процесу трансльовали через радіо і коментували у пресі, відбувалися спеціяльні збори в установах та підприємствах, які мусіли засуджувати „ворогів народу", „чужоземних аґентів". Основним завданням процесу було скомпромітувати український визвольний рух, виставити його діячів, як „контрреволюціонерів", „чужоземних аґентів", „зрадників українського народу".

Склад суду, державних та громадських обвинувачів, свідків був ретельно підібраний Політбюром ЦК КП(б)-України і був затверджений спеціяльною ухвалою ВУЦВК.

Головою суду було призначеного колишнього члена УПСР (Української Партії Соціялістів- революціонерів) — комуніста Антона Приходька, членами суду: Гаврила Одинця (теж бувшого члена УПСР, члена ЦК Організації Незаможних Селян), Коробенка (робітника заводу „Арсенал", що колись був осередком комуністичного руху в Києві), робітника Муху, представника Науково - Технічної Секції Всеукраїнської Ради Професійних Спілок проф. Івана Соколянського, селянку Корженкову, проф. Волкова. Державними обвинувачами були: заст. Народного Комісара Юстиції та Старший Помічник Генерального Прокурора УССР Павло Михайлик, заступник Прокурора Найвищого Суду Ахматов, Прокурор Народного Комісаріяту Юстиції Якимишин та Прокурор окружного суду в Києві Биструков. Громадськими обвинувачами були Панас Любченко (колись видатний член УПСР (боротбістів), потім Голова Народних Комісарів УССР), проф. Олексій Соколовський, письменник Олекса Слісаренко, від ВУАН (Всеукраїнської Академії наук) мав виступати, як обвинувач, академік, відомий математик проф. Михайло Кравчук, але він відмовився від участи у цій судовій комедії, пославшися на хворобу.

Були й оборонці — 14 членів колеґії оборонців, з них 10 жидів.

Ми не маємо можливости, за браком місця, докладно зупинятися ні на ході „слідства" ні на описі „процесу". Методи слідства та ведення „політичних процесів" в СССР та УССР вже дуже добре відомі у всьому світі.

На слідстві, як відомо, вживалися всі засоби психічного та фізичного тиску на підсудних, аби визнали свою вину, тобто призналися, що вони „контрреволюціонери", „чужоземні аґенти", „шпигуни", „реставратори поміщицько-капіталістичного ладу", „закляті вороги українського народу" і т. п.

На суді і прокурори, і громадські обвинувачі, і судді вживали всіх заходів, аби довести те, що „встановили" „слідчі", довести обвинувачуваних до признання їх вини та „розкаяння".

Ні на слідстві, ні на суді довести все заплановане Москвою та її аґентурою в Україні (ЦК КП(б)У, ВУЦВК, ҐПУ тощо) не пощастило. Всі підсудні трималися гідно і призналися лише до одного, що вони боролися за визволення українського народу з-під московської окупації, за створення демократичної української держави, а головне боролися за розвиток, розквіт української культури, економіки, за нормальне, вільне життя свого народу[18]).

Кого ж судили в Харківському Оперовому Театрі у березні-квітні 1930 року?

Судили всю Україну, при чому не лише тогочасну, але Україну минулого та майбутнього.

(Продовження буде)

[17]) У статті В. Наддніпрянця, вміщеній в часописі „Америка" від 14 лютого 1975 р. ч. 22, подана дуже цікава інформація, що С. Єфремова було на деякий час з харківської в'язниці перевезено до Москви, де його помістили у гарному мешканні і в добрих побутових умовах. Там його, за твердженням В. Наддніпрянця, відвідували „різні високої ранґи урядовці ҐПУ" і навіть „сам Нарком Внутрішніх Справ СССР — Ягода". Всі ці високі урядовці ҐПУ допитували С. Єфремова і намагалися його схилити до розкаяння". Нарешті С. Єфремова, за твердженням В. Наддніпрянця, повезли до Кремля, де він був прийнятий Сталіном у присутності С. Косіора (тодішнього Генерального секретаря ЦК КП(б)У, тобто найвищого пана Совєтської України) та Лазаря Кагановича. Під час цієї бесіди Сталін та Косіор схиляли С. Єфремова визнати провини свої та своїх товаришів, відректися від ідей СВУ, підписати заяву розкаяння. Така пропозиція була щераз повторена Станиславом Косіором у будинку ЦК ВКП. С. Єфремов всі ці пропозиції рішуче відкинув.

[18]) Докладно про процес СВУ-СУМ дивись згадану раніш працю: Василь Плющ. Боротьба за Українську Державу під совєтською владою. Лондон, 1973; Спілка Визволення України. Стенографічний звіт з судового процесу. Харків, 1931 та інші праці, — дивись спис літератури при кінці статті.

ОДНА СИБІР НЕІСХОДИМА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тупну п'ятирічку будуть ще вищі.

Як досі, то вже збудували найбільші у світі греблі на ріці Єнісей й Анґарі до Красноярська і Братська. Перші багаті вибухи оливи й газу були в 1962-му році в Тюмені (західній Сибір). Перша копальня оливи в Тюмені почала працювати 1964-го року; з того часу щороку продукція подвоюється. Якщо в 1975-му році добували б там коло 13 мільйонів тонн, то це рівнялося б половині продукції Савдівської Арабії.

Кореспондент каже, що це було б одним із чудес світу цього, де температура зимою опадає 65-70 ступнів нижче зера Фаренгайта. Газу, як обраховують, під льодом є на 7 трильйонів кубічних стіп.

Дуже довгі роки совєтський уряд не допускав чужинних кореспондентів з огляду на „державну безпеку". А що кошти побудувати дороги є велетенські (будова півмилі дороги коштує півмільйона долярів!), то Москва залицяється до закордонних вкладників капіталу. Це пригадує положення СССР після громадянської війни, коли то Ленін, щоб рятувати „здобутки" революції, запопадливо старався здобути закордонні позики. Тим, що його критикували, він відповів: „Гроші, самі в собі, не є ні капіталістичні, ні соціялістичні — вони помагають їсти".

П'ятдесят літ пізніше, щоб розбудувати Сибір, совєти знову потребують союзників. Тому звернулися до европейців, американців і японців.

Не кожний совєтський громадянин радіє надто виглядами колонізації Сибіру на те, щоб він став доставцем пального для решти світу. Так люди кажуть: „Ми не хочемо бути криницею, з якої капіталісти черпали б собі нафту".

Розвиток північних теренів СССР створює на дальшу мету теж політичні проблеми, передусім для червоного Китаю. Одначе, совєти сподіваються, що Китай не піде війною проти них із-за Сибіру, бо Сибір заселений переважно білими.

МОЛОДІ НАУКОВЦІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Єдинак, яка здобула докторат на Гарвардському університеті 1974 року. Вона є професором-асистентом Бостонського університету. Темою доповіді було: „Чому в доісторичній добі жінки жили коротше від чоловіків". Досліди д-р Єдинак, головно в Югославії, виявили, що жінки завжди жили коротше від чоловіків і щойно в останніх 100 роках ситуація змінилась в некористь чоловіків з причини індустріяльного розвитку та інших соціяльних чинників. Причини короткого життя жінок д-р Єдинак бачить в небезпеках пологів, численності породів, тяжкій фізичній праці, труднощах життя під час війни, недоживленні та недостатньому стані медичних наук.

Опісля розвинулась цікава дискусія, яка вказувала на велике занітересовання доповідями.

Конференцію закрив д-р Яримович, голова Лікарського Товариства, подякувавши присутнім за участь.

Д-р О. Біланюк, голова Вільної Академії Наук, подякував д-рові Євгенові Лащикові за виєднання гарного приміщення на Конференцію.

На Конференції було присутніх понад 70 осіб, в цьому багато молодого покоління. Під час перерви гості могли користати з буфету.

Цього роду конференції дуже корисні, бо дають змогу нашим молодим інтелектуалістам поділитись вислідами наукових праць із українською спільнотою як теж обмінятись думками із колеґами споріднених дисциплін.

Інж. А. Д. Сольчаник

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

серйозного ускладнення у зв'язку з подіями у Камбоджі та Південному В'єтнамі. В обох країнах, не дивлячись на підписану на початку 1973 року Паризьку угоду, комуністи розвинули великих розмірів наступ, допроваджуючи, з одного боку, до такої кризи у Камбоджі, з якої вже немає практичного виходу, а з другого, спричиняючи не менших розмірів кризу у Південному В'єтнамі, де також урядові війська понесли важкі втрати.

Президент Форд звернув увагу Конґресу і американського народу, що ЗСА мають зобов'язання перед Південним В'єтнамом, де витрачено величезні фонди і де загинуло понад 50.000 американських вояків. Паризька угода мала забезпечити мирну розв'язку проблем у Південносхідній Азії, але це домовлення зломав Північний В'єтнам, кинувши до Південного В'єтнаму великі збройні сили, маючи при тому допомогу „своїх приятелів", ЗСА такої рівнорядно допомоги не дали для Південного В'єтнаму, що фактично започаткувало кризу.

У своїй промові президент Форд звернувся із закликом до Північного В'єтнаму „негайно припинити збройні дії і придержуватися умов Паризької угоди". Президент також повідомив, що Державний департамент розпочав відповідну дипломатичну акцію у цій справі. Все таки, для ЗСА немає багато можливостей. Згідно із заявою Президента, можна або покинути Південний В'єтнам на „ласку долі", або намагатися з допомогою своїх збройних сил забезпечити виконання постанов Паризької угоди. Інші можливості — це дати мілітарну і гуманітарну допомогу Південному В'єтнамові, щоб забезпечити стабілізацію відносин і в цей спосіб таки допрозадити до політичної розв'язки в'єтнамської проблеми.

Президент Форд вибрав і запропонував Конґресові цей власне шлях, вимагаючи від Конґресу схвалити до 19 квітня допомогу для Південного В'єтнаму у висоті 722 мільйони долярів та економічну і гуманітарну допомогу у висоті 250 мільйонів долярів. Разом з цим Президент зажадав управнення вжити американських збройних сил у випадку, коли треба буде забезпечити життя і майно американців у Південному В'єтнамі, зглядно їхню евакуацію.

Ніяких вимог не поставив Президент щодо Камбоджі, що вказує на погодження з фактом неминучого упадку в Камбоджі теперішнього режиму та встановлення там режиму або комуністичного, або під прямою комуністичною контролею.

Пляни на ближче майбутнє

Президент Форд поінформував про ряд активностей на міжнародній арені, які він сам і Державний департамент переводитимуть, щоб реалізувати намічені цілі і завдання. В першій мірі йдеться про своєрідне „заспокоєння" альянтів, які затривожені американською політикою і побоюються, що ЗСА не додержуватимуть своїх зобов'язань. Президент Форд використав свій виступ перед Конґресом, щоб запевнити всіх союзників і всіх противників ЗСА, що ЗСА „не залишать своїх приятелів", перестерігаючи водночас противників, щоб не робили фальшивих висновків з подій у Південній Азії. „Ми будемо стояти при наших приятелях. Ми додержимо наших зобов'язань" — заявив Президент.

Все таки, конкретні заходи потрібні і тому Президент плянує негайні широкі консультації з лідерами Австралії, Нової Зеляндії, Сінгапуру, Індонезії та інших азійських країн, в першій мірі Японії, стверджуючи, що союз ЗСА з Японією є „угольним каменем" безпеки в Азії на Тихому Океані. Далі Президент плянує розмови з европейськими лідерами на конференції членів НАТО. Одночасно він запропонував, щоб Конґрес ще раз переглянув ембарґо на допомогу для Туреччини, вимагаючи скасування ембарґо, як передумови відновлення добросусідських і союзних взаємин з Туреччиною, яка займає ключеву позицію у східній частині Середземного моря.

Президент Форд запропонував також, щоб Конґрес перевірив свою постанову щодо торговельної умови з СССР, критикуючи встановлені Конґресом передумови, коли йдеться про упривілейований статус для СССР у взаєминах з ЗСА. Він висловив переконання, що ЗСА та СССР досягнуть погодження в справі обмеження на відтинку стратегічного атомового узброєння і що угода в цій справі буде підписана в часі наступних відвідин Брежнєвим ЗСА. Президент Форд поінформував також про нові заходи на відтинку дальшої нормалізації взаємин з комуністичним Китаєм, згадавши про свої недалекі відвідини Китаю.

Окрему увагу ЗСА присвятять справі забезпечення миру на Близькому Сході, використовуючи всі доступні шляхи і можливості. Добросусідські взаємини мусять бути наладнані між ЗСА та країнами Латинської Америки.

У заключних висновках Президент Форд торкнувся деяких внутрішніх справ, зокрема справи американської розвідчої служби, остерігаючи Конґрес перед будь-якими кроками, які могли б цю важливу американську охоронну службу послабити, чи зруйнувати. Він звернув увагу, що в той час, коли противники ЗСА докладають всіх зусиль, щоб їхня розвідча служба і їхні збройні сили були на найвищому рівні, ЗСА не можуть дозволити собі на послаблення ні своєї розвідчої служби, ні своїх збройних сил, які мусять і на далі зберегти першість у світі. Свою довгу промову президент Форд закінчив апелем до єдности, згуртованости і дисципліни, звертаючи увагу на те, що „ми не можемо втекти від історії". Від постави ЗСА на міжнародній арені залежатиме мир і добробут у цілому світі.

„Відгомін Минулого" – фільм про перших українських поселенців в Канаді

Вінніпеґ, Ман. — „Відгомін Минулого" — це фільм про перших українських поселенців у Канаді, виготовлений заходами Осередку Української Культури й Освіти в 1974 р. Продуцент фільму — Святослав Новицький.

У фільмі зображені соціяльні та економічні обставини, що заставили українців залишити рідну землю і їхати в невідомий світ. У фільмі піонери самі розповідають про свою подорож на переповнених кораблях, а потім на поїздах, що везли їх у Західню Канаду, де на них чекала важка праця і труднощі вжитися в нове суспільство. У фільмі також яскраво зображені хвилини радости з приводу побудови нової хати, весілля тощо. З коментаря (англійською мовою) глядач довідується про важкі воєнні роки, арешти переслідування.

Багато уваги присвячено українським звичаям, традиціям, релігійним обрядам, що були рішальними в розвитку української культури й збереженні української ідентичности.

Фільм побудований у формі монтажу із старинних фотографій, розмов з піонерами та фільмових кадрів із сучасного українського життя в Канаді. Все це разом дає яскраве уявлення про життя перших українських поселенців. Це один із кращих, а може й найкращий фільм про українців у Канаді. Фільм зокрема робить добре враження на молодь і може послужити як виховний матеріял.

Фільм 16 мм. 36 хвилин. Копія фільму коштує 493.00 дол.. Випозичення фільму, зокрема поза Вінніпеґ, не є можливим з уваги на брак працівників в Осередку, які могли б виконувати цю функцію. Однак організації, які бажають купити фільм, можуть замовити пробну копію на десять днів і після того зробити своє остаточне рішення щодо закуплення фільму. Кошти пересилки фільму оплачують зацікавленні організації. Замовлення слати на адресу: Ukrainian Cultural and Education Centre, P. O. Box 722, Winnipeg, Man. R3C 2K3.

Замість квітів на могилу
бл. п. **НАТАЛКИ РУЩИЦЬКОЇ-ПАРУБЧАК**
складаю 10.00 долярів (десять)
на фонд „Церква в Потребі".
ІВАННА ЯРОШ-КОВАЛЬ
Тов. шкільної лавки

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙ
ділиться сумною вісткою, що 2-го квітня 1975 року, на 60-му році життя, по тяжкій недузі відійшов у Вічність

бл. п.

Д-Р ТОМА ЛАПИЧАК

довголітній активний Член УЛТПА, довголітній Редактор Українського Лікарського Вісника, знаний по цілому Континенті політичний діяч, великий Лікар-Громадянин, Публіцист, Автор багатьох медичних та немедичних публікацій, наш Друг і Приятель.

•

Висловлюємо глибоке співчуття для Вельмишановної Дружини, Дітей та ближчої та дальшої Родини.

•

Хай Американська Земля заступить Йому рідну.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
УПРАВА УЛТПА — ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙ

Головна Управа Українського Лікарського Товариства Північної Америки

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ

та

З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ

З НАУКОВОЮ ЧАСТИНОЮ

— відбудуться —

в днях 23, 24 і 25-го травня 1975 року в готелі „Американа" в Ню Йорку

при 7-ій Авеню та 52-ій вулиці

- НАУКОВА ЧАСТИНА З'їзду з признанням 12 кредитів відбудеться: в п'ятницю, 23 травня ц. р. від 6-ої год. веч. — 10.00 веч.; в суботу, 24 травня ц. р. від год. 7:30 ранку до 9:00 ранку та в неділю, 25 травня ц. р. від год. 1-ої по пол. до 6-ої веч.
- З'їзд Делеґатів відбудеться в суботу, 24 травня від 9 год. ранку до 6-ої год. веч.
- Бенкет і баль буде в суботу, в 7:00 год. веч., а в неділю в год. 7:15 веч. буде спільна вечеря з музикою.
- Вступи: Бенкет і баль 30.00 дол. від особи; студенти: бенкет і баль 15.00 дол. від особи, баль виключно $7.50 від особи. Вечеря в неділю — $18.50 від особи.
- Для громадянства вступ на наукову частину безплатний.

УПРАВА УЛТПА ЗАПРОШУЄ ВСІХ ЧЛЕНІВ ТОВАРИСТВА ТА ШИРШЕ ГРОМАДЯНСТВО ВЗЯТИ УЧАСТЬ В ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАННЯХ.

Сл. п. Василь Григорчук

Торонто, Канада
МЕЦЕНАТ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА
подарував у заповіті суму 7,000.00 долярів
на видання великої

ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ
МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО —
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Про це з великим признанням повідомляє Приятелів Покійного й всю українську національну спільноту
УПРАВА НТШ в АМЕРИЦІ
Shevchenko Scientific Society
302 West 13th Street, New York, N.Y. 10014
Всі заповіти і дари на цілі НТШ в ЗСА є звільнені від податків (Tax Exempt).

ШКІЛЬНА РАДА УККА
в глибокому смутку повідомляє, що 9-го квітня 1975 року відійшов у Вічність на 65-му році життя

ПРОФ. Д-Р ВАСИЛЬ СТЕЦЮК

довголітній член Управи Шкільної Ради УККА, дійсний член НТШ, професор і кол. керівник Відділу класичної Філології Сітон Голл Университету, довголітній генеральний секретар Головної Ради НТШ, член Президії НТШ в ЗСА, кол. Науковий секретар НТШ в ЗСА, голова Мовознавчої Комісії НТШ, секретар Філологічної Секції НТШ, професор Українського Вільного Университету і член Делеґатури УВУ в ЗСА, співробітник Енциклопедії Українознавства, кол. редактор Записок НТШ, видатний педагог, директор Курсів Українознавства та член Іспитової Комісії Шкіл Українознавства, довголітній директор Школи Українознавства в Джерзі Ситі і Нюарку, Н. Дж., визначний класичний філолог і автор наукових праць, зокрема „Історичної граматики латинської мови", активний суспільно-громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Достойній Дружині Покійного, Синові та Рідні, складаємо щирі слова співчуття у їх тяжкому горю.

Маямі в поклоні Т. Шевченкові

Маямі, Фло. — В неділю, 9-го березня ц. р. у пополудневих годинах відбулося свято на пошану нашого Пророка — Кобзаря Тараса Шевченка. Відділ УККА доложив багато зусиль, щоб опрацювати програму, до успіху якої причинилися охочі тутешні мешканці включно з туристами. У заповненій залі Українського Американського Клюбу, свято відкрив голова Відділу УККА В. Хомяк. Український Національний хор в Маямі, під диригентурою маестра І. Атаманця, відспівав „Заповіт". Святочну доповідь в українській мові виголосив інж. О. Граб. Реферат в англійській мові відчитав студент Маямського університету Ю. Тершаковець. До мистецької частини програми увійшли точки на піяно: „Вальс Бронса" — дует, виконали панна Н. Сидор і пан Б. Сперкач. Сольо на піяно „Української мелодії", і „Революційний етюд" — відіграв талановитий піяніст Б. Сперкач. Сольо на акордіоні "Інвеншен" — Баха, і „Сонату" Моцарта — виконав М. Угляр, студент середньої школи. Деклямацію: „Тополя" виконала з великим вмінням О. Лисевич; С. Коселко продеклямувала „Іван Підкова", а Р. Балабан поему „Не дй спати". На закінчення український національний хор виконав дві пісні: „Реве та стогне" і „Думи мої".

Успішне свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

Н. М.

СПОРТ

Міжклюбові лещетарські змагання

Філядельфія — (О.Г.) У неділю 23-го лютого 1975 року на горі Кемелбек, в Поконос відбулися змагання за першенство Філядельфійської Округи, переведені Українським Лещетарським Клюбом.

Ці змагання перетворилися у ввеликий здвиг українських лещетарів та змаг між чотирма визначними українськими лещетарськими клюбами сходу Америки, а саме: КЛК Ню Йорк, Чорноморська Січ Нюарк, Сокіл Сиракюзи, та УЛК-Філядельфія.

Лещетарі прибули численно автами та автобусом на ці змагання, щоб порівнатися силами та здобути нагороди.

Понад сто лещетарів та їх родин зайняли одну із саль Кемембеку, де провадилася реєстрація змагунів та товариська зустріч любителів снігового спорту. Старі друзі зустрічалися, а молоді змагуни з непевністю оглядали один одного і нетерпливо перевіряли учасників у своїх категоріях. Аж 37 відважних стало в сімох категоріях, кожен з наміром виграти одну з сімох чаш УЛК-Ф! Виключно для цієї зустрічі українців заряд гори Кемелбек уставив брамки на великий крутобіг та заложив наймодерніші елекронічні часові прилади. І врешті провадиться змагання! Кожен змагун на грудях має велике число НАСТАР і слідить за інструкціями через гучномовець на двох мовах — українській та англійській. Численна публіка зібралась при самій долині коло останньої брамки, щоб краще бачити хто найшвидше переїде трасу.

Вислиди мужчин 19-40 років — Юрій Кобзяр — Чорноморська Січ — чаша УЛК-Ф уфундована інж. О. Мартиновичем, та золота медаля НАСТАР. Перший раз за 4 роки українець здобув таку високу медалю; Андрій Стець — КЛК — Ню Йорк — срібна медаля НАСТАР; Роман Новаківський — УЛК-Ф — срібна медаля НАСТАР.

Жінки: 19 — 40 років; Христина Гавриляк — КЛК — Н. Йорк — чаша УЛК-Ф, уфундована Українською Щадницею у Філядельфії. Чаша здобута третій раз і переходить до пані Гавриляк на постійно.

Бронзова медаля НАСТАР; Аня Стадниченко — УЛК-Ф Сеніори: 40 років в гору: Віктор Трохименко — УЛК-Ф чаша УЛК-Ф, уфундована д-ром Миколою Ценком срібна медаля НАСТАР; Роман Шаран — Сокіл Сиракюзи, Д-р О. Ґудзяк — Сокіл Сиракюзи.

Юначки: 14-18 років: Юстина Литвин — УЛК-Ф — чаша УЛК-Ф, уфундована інж. Орестом Ганасом (наймолодша змагунка в цій категорії). Зоряна Ткач — Чорноморська Січ — Нюарк, Уляна Селевич — КЛК —Н. Йорк.

Юнаки: 14-18 років: Андрій Козак — КЛК — Н. Йорк, чаша УЛК-Ф уфундована паном Стефаном Кушніром, срібна медаля НАСТАР;

Андрій Богатюк — Сокіл Сиракюзи, срібна медаля НАСТАР.

Хлопці 8-13 років: Марко Ґудзяк — Сокіл Сиракюзи чаша УЛК-Ф, уфундована крамницею „Космос" у Філядельфії, срібна медаля НАСТАР; Олександер Вагатюк медаля НАСТАР: Данило Шварц УЛК-ф.

Дівчата 8-13 років; Роксана Шварц — УЛК-Ф.

Крім вище згаданих нагород, слідуючі українські лещетарі здобули медалі НАСТАР: Срібну: Борис Ткач — Чорноморська Січ, Юрій Витанович КЛК, Володимир Темницький — Чорноморська Січ.

Бронзові: Любомир Зарицький — КЛК, Юрій Богатюк — Сокіл, Евген Голюк — КЛК, Олександер Селевич — КЛК, Лев Волянський — КЛК, Стефан Кузьма — УЛКФ.

8-ий Відділ УНС в Йонкерсі обрав нового секретаря

Йонкерс, (М.К.). — В суботу, 13-го березня, відбулися тут Надзвичайні Загальні Збори місцевого 8-го Відділу УНСоюзу, Т-ва „Подільська Січ", для вибору нового фінансового секретаря на місце померлого декілька днів раніше довголітнього союзового та громадського діяча бл.п. Василя Мандзія. Скликав ці Збори заступник предсідника Пилип Гарасимів у відсутності предсідника Михайла Шашкевича, який за порадою лікаря мусів виїхати на відпочинок на Флориду. З огляду на смерть секретаря, дату зборів пересунено на суботу, 13-го березня із неділі, 22-го березня. Таке рішення прийшлось зробити заступникові предсідника, щоб праця у Відділі ішла безперебійно. Довідавшись про скликання цих Надзвичайних Зборів з оголошення у „Свободі", предсідник Відділу Михайло Шашкевич повернувся з відпочинку і прибув на Збори, в яких взяло участь 15 членів.

Предсідник Михайло Шашкевич відкрив Збори молитвою „Отче Наш" та попросив присутніх вшанувати померших членів Відділу, а зокрема бл.п. Василя Мандзія, однохвилинною мовчанкою. Після мовчанки предсідник коротко підкреслив заслуги пок. В. Мандзія для добра 8-го Відділу УНС, та для добра української справи на терені Йонкерсу. Дальше подав короткий звіт про стан членства Відділу, та пророблену працю в минулому році. Предсідник запропонував, щоби присутні подавали кандидатів на фін. секретаря, бо це і було причиною Надзвичайних Зборів, щоби можна було продовжувати працю у Відділі. Перший внесок був Л. Футали. Він запропонував на фін. секретаря Марію Кульчицьку, його внесок піддержав Микола Романишин, в голосуванні одержав більшість голосів.

Друга пропозиція Л. Футали була, щоби всі члени Управи продовжували свої функції до кінця року, а тоді скликати Звичайні Збори і вибрати нову управу, але Пилип Гарасимів, зрікся посту заступника предсідника. Тоді на його місце вибрано Теодора Шмагая, а на члена Контрольної комісії Миколу Сидора. Присягу новобраних членів перевів Пилип Гарасимів.

Молитвою „Богородице Діво" предсідник закрив Збори о год. 9:30.

Управа Відділу на свому першому засіданні вирішила, щоб місячні Збори Відділу відбувати кожного місяця в другу неділю після першого, та щоб збірку вкладок переводила фінансова секретарка Марія Кульчицька кожної п'ятниці вечором в годинах від 7-ої до 9-ої в Домі Молоді при 301 Палісейд Евеню в Йонкерсі. Адреса фінансової секретарки:

Maria Kulczycka,
30 Hazelton Road,
Yonkers, N.Y. 10710.

З життя Пласту в Твин-Ситі

У дні 2-го березня 1975 р. в залі Суботньої Школи при церкві св. Константина в Міннеаполісі, відбулася пластова програма, яку попередило засідання Управи Пластприяту. Пластприят вже кілька років підряд очолює інж. С. Тисовський.

На кінець місяця травня, як інформував голова, плянується Свято Весни і одну доходову імпрезу, щоб фінансово скріпити Пластприят. Голова Станиці Степчук заохочує поширити пластову мережу на всі українські парохії, творити передпластові гуртки та робити старання, щоби якнайбільше число новацтва поїхало на Злет новацтва, який має відбутися літом від 26. липня до 2. серпня 1975 р. на Вовчій Тропі. І, як звичайно, треба влаштувати таку пластову програму на літо, щоби вона притягала молодь. Найважливіша річ, щоби молодь їхала на табори, звідкіля привезе добрі підстави релігійного й національного виховання та пошану до всього, що рідне і своє.

Новак Маркіян Гуцал та новачки: Таня Буник, Таня Еліот та Нуся Тучапець, держать ручки на красчку національного прапору — складають присягу. Діти зворушені, бо це ж пам'ятна хвилина на ціле життя. Відтак станичний Зенон Степчук вручає пл. Юркові Тисовському свідоцтво скобапластуна по зложенні 3-ої проби. Юрко Тисовський — це молода людина, яка високо цінить пластову ідею.

І ще один радісний момент: до поновлення пластової присяги пластунів-сеніорів стають: д-р Нестор Давидович, пані Ірма Корсунська і Юлія Анастазієвська. На залі урочиста тиша. Громада уважно слухає присяги. Відчувається як ідея любови Бога й України лучить усіх в одну сильну громаду. Станичний заохочує до скріплення карности в пластових ряках до читання пластових видань, до активної участи в Злеті і інших імпрезах. Пластовий апель закінчився. Молодь розходиться домів, щоб готуватися до іспитів, Свята Весни, таборництва.

Василь Пакуляк